

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра психологія особистості та соціальних практик

Каліщук С.М., Столярчук О.А., Цюман Т.П.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності С4 Психологія
(освітня програма 2.С4.00.02 Екстремальна та кризова психологія,
освітня програма 2.С4.00.03 Сімейна психологія)

Київ – 2025

Рекомендовано кафедрою психології особистості та соціальних практик (протокол № 13 від 28 серпня 2025 року) і Вченою радою Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (протокол №8 від 03 вересня 2025 року).

Каліщук С.М., Столярчук О. А., Цюман Т. П. *Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С4 Психологія (освітня програма 2.С4.00.02 Екстремальна та кризова психологія, освітня програма 2.С4.00.03 Сімейна психологія)*. Київ : Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2025. 41 с.

Зміст методичного алгоритму розкриває специфіку підготовки кваліфікаційної магістерської роботи у формі навчально-професійного проєкту. Здійснення кваліфікаційного магістерського дослідження є важливим елементом професійного становлення майбутнього психолога та джерелом самостійного осмислення значущості його проєктного мислення у практичному полі психологічної науки.

Навчальне видання призначене для студентів закладів вищої освіти (спеціальність С4 Психологія) на допомогу у виконанні магістерських кваліфікаційних робіт.

© С.М. Каліщук, 2025

© О.А. Столярчук, 2025

©Т.П. Цюман, 2025

© Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
1 ЕТАПИ СТВОРЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	10
1.1 Етап формулювання наукової проблеми/ідеї кваліфікаційної магістерської роботи	10
1.2 Дослідницький етап підготовки кваліфікаційної магістерської роботи	15
1.3 Експертний етап підготовки кваліфікаційної магістерської роботи	16
1.4 Заключний етап підготовки кваліфікаційної магістерської роботи	17
2 ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	24
2.1 Технічні вимоги	24
2.2 Шаблон титульного аркуша	25
2.3 Шаблон змісту	26
2.4 Шаблон анотації	27
2.5 Шаблон рецензії	29
2.6 Шаблон відгуку наукового керівника	30
2.7 Шабини наукових мовних кліше	31
2.8 Шаблон оформлення літератури	35
3 КАЛЕНДАРНА ХРОНОЛОГІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	37

ШАНОВНІ ЗДОБУВАЧІ!

Написання магістерської кваліфікаційної роботи – невід’ємний напрям Вашої якісної професійної підготовки, що потребує значної вмотивованості, відповідальності, компетентності та розгортається упродовж всього періоду фахового навчання. Перед початком роботи над власним кваліфікаційним магістерським дослідженням у формі навчально-професійного проєкту (надалі магістерський проєкт/магістерська робота), обов’язково ознайомтесь із цим методичним алгоритмом (рекомендаціями).

Він допоможе Вам:

- **зрозуміти** послідовність дій (кроків) роботи над кваліфікаційним магістерським дослідженням у формі навчально-професійного проєкту;
- **ознайомитись** із складовими магістерського проєкту;
- **знайти** відповіді на типові запитання, які виникають в процесі підготовки кваліфікаційної магістерської роботи;
- **підготуватись** до презентації своїх авторських напрацювань під час публічного захисту кваліфікаційної магістерської роботи у формі навчально-професійного проєкту.

ПЕРЕДМОВА

Кваліфікаційна робота здобувача магістерського освітнього рівня за спеціальністю С4 Психологія освітньо-професійних програм «Екстремальна та кризова психологія» чи «Сімейна психологія» на Факультеті психології, соціальної роботи та спеціальної освіти випускової кафедри психології особистості та соціальних практик здійснюється у формі **навчально-професійного проєкту**, який є результатом авторської проєктної діяльності з практико-орієнтованим результатом, спрямованим на успішне вирішення різноманітних соціально-психологічних проблем особистості у різних сферах суспільної дійсності. Це конкретний прикладний результат (продукт) проєктної діяльності здобувачів, який можна впровадити в практику роботи організацій, підприємств, установ, як державної, так і приватної форми власності, а також унікальна можливість під супроводом досвідчених викладачів-експертів і практиків здійснити успішний старт власної професійної кар'єри.

Кваліфікаційна магістерська робота у формі навчально-професійного проєкту поєднує отримані в процесі навчання знання, вміння та навички з практичним застосуванням їх у реальних умовах, сприяючи формуванню професійної компетентності та самостійності здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня.

Тематика магістерського проєкту обирається і розробляється з урахуванням специфіки майбутньої професійної діяльності здобувачів, кола їхніх фахово орієнтованих інтересів та відповідає предмету вивчення екстремальної, кризової психології чи сімейної психології (відповідно до обраної здобувачем освітньо-професійної програми).

Мета магістерського проєкту – створення конкретного прикладного психологічного продукту або вирішення певної актуальної професійної задачі.

Переваги підготовки кваліфікаційного магістерського дослідження у формі навчально-професійного проєкту:

- поглиблення ключових загальних і професійних компетентностей;
- розвиток навичок самостійної роботи, аналітичного та проєктного мислення, креативності та комунікації;
- підвищення мотивації до навчання та професійного розвитку;
- активізацію готовності та покращення адаптації до майбутньої фахової діяльності;
- налагодження зв'язків з професійною спільнотою.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 2.С4.00.02 Екстремальна та кризова психологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності С4 Психологія, підготовка та захист здобувачами кваліфікаційної магістерської роботи забезпечує формування та демонстрацію таких загальних та фахових (спеціальних) компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проєктами.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СКy13. Здатність розробляти та застосовувати превентивні та корекційні програми збереження психологічного здоров'я людини (в тому числі в умовах війни).

СКy15. Здатність активізувати життєві ресурси особистості для її ефективного функціонування в екстремальних і кризових ситуаціях (в тому числі в умовах війни).

Відповідно до Освітньо-професійної програми 2.С4.00.02 Екстремальна та кризова психологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності С4 Психологія, підготовка та захист здобувачами кваліфікаційної магістерської роботи забезпечує формування та демонстрацію таких **результатів навчання:**

РН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

РН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних і надійних методів.

РН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

РН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

РН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

РН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

РНy12. Інтегрувати іноземну мову в створення новітніх моделей та алгоритмів, які можуть бути однозначно й аргументовано використані в теоретичній та практичній психології.

РНy13. Диференціювати типи екстремальних ситуацій і форми поведінки людей в цих ситуаціях, прогнозувати можливі наслідки впливу певних екстремальних чинників на людину (в тому числі в умовах війни).

РНy15. Керувати людськими ресурсами, робочими процесами та поведінкою фахівців у складних і екстремальних професійних ситуаціях.

РНy16. Надавати кваліфіковану психологічну допомогу особистості у кризовому стані для активізації ресурсів її життєстійкості (в тому числі в умовах війни).

Відповідно до Освітньо-професійної програми 2.С4.00.03 Сімейна психологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності С4 Психологія, підготовка та захист здобувачами кваліфікаційної магістерської

роботи забезпечує формування та демонстрацію таких **загальних та фахових (спеціальних) компетентностей**:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СКy11. Здатність визначати вид психологічної допомоги: психоедукація, консультування, психокорекція, психотерапія, тренінги в залежності від заявленого запиту і психологічного завдання (в тому числі в умовах війни).

СКy13. Здатність розробляти та застосовувати превентивні та корекційні програми опанування нормативними і ненормативними сімейними кризами.

СКy14. Здатність до рефлексії власної особистісної (родинної) історії і її впливу на фахову діяльність.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 2.С4.00.03 Сімейна психологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності С4 Психологія, підготовка та захист здобувачами кваліфікаційної магістерської роботи забезпечує формування та демонстрацію таких **результатів навчання**:

РН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

РН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних і надійних методів.

РН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

РН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

РН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

РН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

РН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

РН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

РН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

РНy12. Інтегрувати іноземну мову в створення новітніх моделей та алгоритмів, які можуть бути однозначно й аргументовано використані в теоретичній та практичній психології.

Підготовку кваліфікаційної магістерської роботи у формі навчально-професійного проєкту доцільно здійснювати у чотири етапи:

- 1) формулювання проблеми/ідеї,**
- 2) дослідницький,**
- 3) експертний**
- 4) заключний.**

1. ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1.1. Етап формулювання наукової проблеми/ідеї магістерського проєкту

ЩО ВАЖЛИВО ВРАХУВАТИ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕТАПУ ФОРМУЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМИ/ІДЕЇ МАГІСТЕРСЬКОГО ПРОЄКТУ?

ВАЖЛИВО!



ФОРМУЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМИ/ІДЕЇ є найвідповідальнішим етапом у процесі розробки магістерського проєкту. Тема та керівник Вашої кваліфікаційної магістерської роботи узгоджуються рішенням кафедри психології особистості та соціальних практик з подальшим затвердженням наказом по факультету і в подальшому *не змінюються*. Саме тому до вибору теми Вам необхідно підійти дуже відповідально та завчасно!

Кроки реалізації етапу ФОРМУЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМИ/ІДЕЇ магістерського проєкту:

ВАЖЛИВО!



Перед початком роботи над магістерським проєктом **ОБОВ'ЯЗКОВО** знайдіть час для зустрічі з Вашим науковим керівником!

Регулярне спілкування з науковим керівником потрібне для:

- роз'яснення окремих складних питань на різних етапах виконання магістерського проєкту;
- стимулювання Вашої самостійної творчої роботи;
- практичної допомоги при виборі теми, аналізу проблеми магістерського проєкту та напрацювання плану його виконання;
- кваліфікованої консультації з підбору наукових літературних джерел і методичних матеріалів, необхідних для виконання магістерського проєкту;
- визначення календарного графіку Вашої роботи над магістерським проєктом;
- встановлення терміну подання робочих матеріалів;
- внутрішньої експертизи: аналізу недоліків і надання порад для їх усунення;
- допомоги у виборі методик дослідження та особливостей роботи з ними;

- оцінки змісту виконаного магістерського проєкту як частинами, так і в цілому, згоди на подання його на захист.

ВАЖЛИВО!



Ваша взаємодія із науковим керівником буде успішною та продуктивною, якщо Ви будете:

- ретельно готуватись до зустрічі із ним;
- інформувати його про хід підготовки кваліфікаційної магістерської роботи у формі навчально-професійного проєкту;
- обов'язково повідомляти керівника про можливі відхилення від затвердженого графіка виконання магістерського проєкту;

ПАМ'ЯТАТИ, що він не є ані співавтором, ані редактором Вашої роботи і тому не повинен виправляти всі наявні в ній теоретичні, методологічні, стилістичні та інші помилки;

ПАМ'ЯТАТИ, що відповідальність за теоретичне обґрунтування та методологічно правильне розроблення магістерського проєкту, а також висвітлення теми, якість змісту та його оформлення є повністю Вашою, а не наукового керівника.

КРОК 1.

Чітко визначте проблему/ідею, на яку буде спрямовано Ваш магістерський проєкт

Зорієнтуйтесь у проблемі, яку плануєте частково вирішувати завдяки власному магістерському проєкту. Для цього необхідно:

- ознайомитись з науковими публікаціями, аналітичними статтями у мережі Інтернет та періодичними виданнями, авторефератами та дисертаціями з обраної проблеми як в Україні, так і закордоном;
- проаналізувати існуючі дослідження громадської думки щодо означеної Вами проблеми;
- визначити вже наявні й успішно апробовані психологічні, соціально-психологічні практики вирішення цієї проблеми;
- порадитись із науковим керівником щодо окресленої Вами проблеми.

ВАЖЛИВО!



ПАМ'ЯТАЙТЕ, Ви працюватимете над кваліфікаційною магістерською роботою у формі навчально-професійного проєкту не лише для успішного захисту, а, перш за все, для реалізації суспільно важливого завдання, тому тему магістерського проєкту варто визначати на підставі

актуальних і конкретних суспільних потреб, а також визначити соціальний ефект впровадження магістерського проєкту – що українські громадяни виграють від реалізації такого проєкту. Успішно виконана кваліфікаційна магістерська робота може стати потужним бонусом у Вашій подальшій професійній діяльності.

ВАЖЛИВО!



При формулюванні теми магістерського проєкту врахуйте такі критерії:

- соціальна актуальність;
- наукова обґрунтованість;
- практичне значення;
- технологічна інновація.

КРОК 2

Письмове обґрунтування теми магістерського проєкту

ВАЖЛИВО!



Обсяг обґрунтування теми кваліфікаційної магістерської роботи – до 3-4 сторінок. Дане обґрунтування буде надруковане у щорічному електронному журналі [«Наукові здобутки студентів Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти : ел. зб. наук. пр. студентів»](#).



Зразок оформлення та підготовки обґрунтування кваліфікаційної магістерської роботи Ви можете знайти [тут](#)

ВАЖЛИВО!

На цьому етапі необхідно описати обґрунтування теми магістерської роботи: розкрити його доцільність, відповідність запитам сучасності, наукову та прикладну значущість.

Структура письмового обґрунтування теми кваліфікаційної магістерської роботи:

1) доцільність проєкту та його відповідність актуальним запитам сучасності (*наприклад, сформулюйте відповідь на певне соціальне замовлення, потребу у більш ефективних психодіагностичних методах, потребу інтенсифікації наукового та технологічного вирішення проблем існуючої*

психологічної практики, потребу у нових психологічних прийомах або методах більш широкого спектра впливу);

2) аналітичний огляд вже існуючого вирішення обраної проблеми науковцями, як в Україні, так і закордоном (наприклад, опишіть найбільш важливі концептуальні ідеї та підходи до обраної Вами проблеми, з'ясуйте комплекс дискусійних питань, порівняйте різні точки зору та актуальні способи розв'язання обраної Вами проблеми, подайте авторські висновки з визначенням узагальненої Вами проєктної пропозиції);

ВАЖЛИВО!



Працюючи над аналітичним оглядом вирішення обраної проблеми іншими дослідниками, який представлено у науковій літературі, врахуйте, що він є обов'язковим, однак опис повинен бути дуже стислим і лаконічним.



Уникайте необґрунтованих тверджень, обов'язково робіть посилання на авторитетні джерела, статистичні дані, а перед презентацією власної проєктної пропозиції наголосіть на вже існуючих спробах вирішення проблеми, яку Ви обрали для власного навчально-професійного дослідження, якщо такі є.

3) формулювання мети, завдання, об'єкту та предмету магістерського проєкту;

ВАЖЛИВО!



Мета дослідження – це визначення автором стратегії в отриманні прикладного результату цього дослідження. Відповідно до мети формулюються завдання, які її конкретизують.

Завдання дослідження – це покроковий алгоритм реалізації мети, який зумовлений загальною логікою вирішення обраної проблеми.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для розв'язання у навчально-професійному проєкті.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта та змістовно визначає тему кваліфікаційної магістерської роботи. Це окремі характеристики об'єкта, аспект проблеми, що розглядається відповідно до певної мети дослідження як у теоретичному, так і в експериментальному аспектах.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. При визначенні об'єкта потрібно знайти відповідь на запитання: що розглядається? А предмет означає аспект розгляду. Іншими словами, об'єктом виступає те, що

досліджується, а предметом – те, що в цьому об’єкті дістає наукове та практичне пояснення.

ВАЖЛИВО!



Працюючи над формулюванням завдань дослідження, врахуйте, що вони можуть бути зорієнтовані на:

- визначення певних теоретичних моделей, застосування яких забезпечує розв’язання обраних практичних завдань;
- виокремлення та характеристику нових аспектів і сучасних рішень визначеної Вами проблеми.

4) визначення цільових груп магістерського проєкту – чіткий опис соціальної, вікової характеристики групи, на яку буде спрямований Ваш проєкт (*наприклад, жінки, які виховують дітей із розладами аутичного спектра, або родини військовослужбовців, або жінки, які постраждали від насильства, або діти-жертви булінгу і т. ін.*);

5) розробка плану виконання кваліфікаційної магістерської роботи передбачає опис процесу його створення від теоретичної моделі, схематичного відображення – до відтворення її на практиці, обґрунтування послідовності дій (*наприклад, Ви запланували створення проєкту, спрямованого на розробку настільної інтерактивної гри для дітей 13-15 років задля психопрофілактики булінгу, то Ваш план має відображати чіткі конкретні кроки, які допоможуть Вам її і розробити, апробувати і презентувати під час захисту*);

6) авторське бачення вирішення проблеми (визначення очікуваних результатів, обґрунтування унікальності, новизни й оригінальності запропонованого проєкту);

ВАЖЛИВО!



Описуючи цей елемент обґрунтування теми, зверніть увагу на:

- суспільний ефект від реалізації Вашого проєкту,
- соціальну групу або групи, які отримають практичний зиск від запровадження Вашого проєкту;
- які організаційні, структурні або технологічні зрушення передбачаються від реалізації Вашого проєкту.

7) аналіз наявних умов, які допоможуть реалізувати проєкт (*наприклад, можете описати, де саме Ви плануєте впроваджувати результати магістерського проєкту*).

1.2. Дослідницький етап підготовки кваліфікаційної магістерської роботи

ЩО НЕОБХІДНО ВРАХУВАТИ, РЕАЛІЗУЮЧИ ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ЕТАП ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ У ФОРМІ НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОГО ПРОЕКТУ?

ВАЖЛИВО!



Обсяг опису ДОСЛІДНИЦЬКОГО етапу виконання кваліфікаційної магістерської роботи у формі навчально-професійного проекту – до 25 сторінок.

Кроки реалізації ДОСЛІДНИЦЬКОГО етапу виконання кваліфікаційної магістерської роботи у формі навчально-професійного проекту:

КРОК 1

Детальна розробка плану реалізації навчально-професійного проекту, в межах обраної Вами теми кваліфікаційної магістерської роботи. Деталізувати важливо усе, що Ви плануєте зробити.

КРОК 2

Втілення раніше розробленого Вами плану реалізації навчально-професійного проекту. Чітка відповідь на питання, що саме і як Ви плануєте робити.

КРОК 3

Детальний послідовний опис попередніх кроків.

ВАЖЛИВО!



Описуючи ДОСЛІДНИЦЬКИЙ етап, Вам необхідно послідовно розкрити таке:

- Ваш план емпіричного дослідження із переліком діагностичного інструментарію та завданнями його застосування;
- програма формування (розвитку, корекції) конкретних психологічних феноменів, її істотні характеристики, застосовані принципи, методи і прийоми роботи;
- Ваша авторська інтерпретація традиційних методів, прийомів і психотехнік роботи з цільовою групою, яку Ви обрали для власного магістерського проекту;
- презентація Вашого власного прикладного результату магістерського проекту (психологічної гри, вебсайту, психоедукаційного збірника, розробленого тренінгу тощо)

ВАЖЛИВО!



В описі **ДОСЛІДНИЦЬКОГО** етапу Ви також маєте подати загальну програму проведення Вашого емпіричного дослідження, його організацію, основні методи розрахунків, а також його систематизовані результати з ґрунтовним аналізом, в тому числі підтвердження ефективності апробації прикладного результату дослідження.

Ви також можете підсилити описову частину схемами, рисунками, таблицями, графіками, діаграмами тощо.

1.3. Експертний етап підготовки кваліфікаційної магістерської роботи

ЩО ПОТРІБНО ВРАХУВАТИ, ПРАЦЮЮЧИ НАД **ЕКСПЕРТНИМ** ЕТАПОМ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ У ФОРМІ НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОГО ПРОЕКТУ?

КРОК 1

Вам необхідно подати Вашу кваліфікаційну магістерську роботу у формі навчально-професійного проєкту на внутрішню та зовнішню експертизу. Внутрішнім експертом постає викладач кафедри психології особистості та соціальних практик, який, ретельно ознайомившись із Вашою кваліфікаційною магістерською роботою, пише внутрішню рецензію (шаблон на с. 29). В якості зовнішнього експерта Ви можете залучити керівника установи, закладу, організації, де відбувалось пілотування Вашого проєкту.

ВАЖЛИВО!



Експертний висновок у форматі зовнішньої рецензії (шаблон на с. 29), який Ви отримаєте, Вам необхідно додати до кваліфікаційної магістерської роботи окремим текстом на аркуші формату А4, який Ви представите під час захисту Атестаційній комісії. Пам'ятайте, що експертний висновок є офіційним документом, який засвідчує достовірність Вашої роботи, а тому він має містити підпис офіційної особи, печатку організації та вихідні дані.

ВАЖЛИВО!



Значно підсилить експертизу Вашого проєкту наявність у Вас тез, опублікованих у наукових та науково-практичних конференціях, статей у фахових наукових виданнях тощо, де викладені результати теоретичного

аналізу обраної теми і/чи аналітичні дані емпіричного дослідження і/чи опис апробації прикладного результату навчально-професійного проєкту.

КРОК 2

Вам необхідно описати результати, які Ви отримали після реалізації власного навчально-професійного проєкту.

ВАЖЛИВО!



Здійснюючи опис отриманих Вами результатів реалізації магістерського проєкту, Вам необхідно:

- дати оцінку якості та повноти вирішення поставлених завдань;
- обґрунтувати достовірність отриманих результатів (характеристик, параметрів);
- розкрити перспективу впровадження проєкту та сформулювати критерії його успішної реалізації або наявність специфічних умов втілення Вашого доробку.

1.4. Заключний етап підготовки кваліфікаційної магістерської роботи

ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ ПРО **ЗАКЛЮЧНИЙ** ЕТАП ВИКОНАННЯ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ У ФОРМІ НАВЧАЛЬНО-
ПРОФЕСІЙНОГО ПРОЕКТУ?

КРОК 1

Попередній захист кваліфікаційної магістерської роботи відбувається на випусковій кафедрі психології особистості та соціальних практик, згідно з затвердженням Факультетом психології, соціальної роботи та спеціальної освіти календарним планом у встановлений кафедрою термін. Попередній захист відбувається у присутності студентів, наукового керівника та комісії з числа викладачів кафедри психології особистості та соціальних практик. На попередньому захисті також можуть бути присутні представники адміністрації факультету й Університету.

ВАЖЛИВО!



До попереднього захисту необхідно ретельно готуватись. **Ознайомтеся з базовими аспектами підготовки до попереднього захисту, які стануть запорукою успішного представлення роботи:**

- на виступ необхідно підготувати та заздалегідь узгодити з науковим керівником презентацію. Зразок презентації для попереднього захисту – [тут](#));
- тривалість виступу має становити від 5 до 7 хвилин, уникайте дослівного зачитування тексту на слайдах презентації, за винятком методологічного апарату – об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження мають бути зачитані;
- після завершення виступу доцільно залишити функцію демонстрації екрану: у комісії можуть виникнути уточнюючі запитання чи побажання;
- якщо у комісії не виникло запитань і/чи рекомендацій, варто вимкнути демонстрацію презентації і можна покинути онлайн-зустріч (або аудиторію) чи залишитися послухати виступи одногрупників;
- варто звернути увагу на титульний слайд, ретельно його вичитати щодо правильності формулювання теми, назви Університету та структурних підрозділів (факультету, кафедри), позначення групи та формулювання посади, наукового ступеня та вченого звання керівника;
- уникати вживання у виступі займенника «Я», замінивши його займенником «Ми» (йдеться про Вас як здобувача і наукового керівника);
- при стислому розкритті змісту теоретичного розділу та поясненні визначень базових наукових категорій теми необхідно обов'язково вказувати авторів визначення, ідеї, концепції;
- пам'ятати, що відповідно до корпоративної політики Київського столичного університету імені Бориса Грінченка використання у роботі [російськомовного культурного продукту](#) є неприйнятним;
- доцільно не перевантажувати виступ розлогим викладом результатів емпіричного дослідження, а обмежитися найголовнішими (2 слайди) – тими, що максимально відповідають темі та демонструють потрібність розроблення та подальшої апробації прикладного результату дослідження;
- так само стисло (1-2 слайди) презентувати прикладний результат, на словах розказавши про результати його апробації.

Виступ магістранта на попередньому захисті є **обов'язковою** процедурою, результати якої фіксуються у протоколі засідання кафедри психології особистості та соціальних практик і є умовою допуску до захисту магістерського дослідження під час державної атестації.

ВАЖЛИВО!

Проходження здобувачем процедури попереднього захисту кваліфікаційної магістерської роботи у формі навчально-професійного проєкту є **ОБОВ'ЯЗКОВИМ!**

КРОК 2

Доопрацювання Вами кваліфікаційної магістерської роботи з урахуванням тих рекомендацій і зауважень, які Ви отримали під час її попереднього захисту.

КРОК 3

Кінцеве оформлення рукопису кваліфікаційної магістерської роботи та її переплетення відповідно вимог.

ВАЖЛИВО!

При підготовці до друку рукопису кваліфікаційної магістерської роботи Вам необхідно врахувати таке:

- ретельно перевірити чи відповідає вимогам титульна сторінка (див. **ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ**);
- ретельно перевірити чи відповідає вимогам оформлення бібліографічних посилань (див. **ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ**);
- ретельно перевірити наявність помилок (граматичних, синтаксичних) та описок та усунути їх.

ВАЖЛИВО!

Перед друком кваліфікаційної магістерської роботи її потрібно **ОБОВ'ЯЗКОВО** перевірити на **АНТИПЛАГІАТ!**

В Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка перевірку на антиплагіат здійснюють за допомогою системи Strikeplagiarism.com. Для завантаження роботи у систему необхідно чітко дотримуватися інструкцій, які отримаєте на корпоративну пошту за кілька днів до початку термінів перевірки робіт.

ПАМ'ЯТАЙТЕ, що перевірка на антиплагіат може зайняти певний час від декількох годин до декількох тижнів. Все залежатиме від кількості робіт, які вже завантажені для перевірки, тож врахуйте це!

ПОПЕРЕДНЬО можна скористатися безкоштовними сервісами для перевірки роботи на антиплагіат:

Plagtracker

<https://www.plagtracker.com/>

Plagscan

<https://www.plagscan.com/>

Plagiarism Detector

<https://plagiarismdetector.net/>

Duplichecker

<https://www.duplichecker.com/>

Plagiarisma

<https://plagiarisma.net/>

Plagium

<https://www.plagium.com/>

Це жодним чином не виключає подальшої остаточної перевірки у системи Strikeplagiarism.com, яким послуговується наш університет.

ВАЖЛИВО!



ОБОВ'ЯЗКОВО до рукопису додайте три порожніх файли, які Вам переплетуть разом із друкованими аркушами магістерської роботи. У ці файли Ви вкложите відгук наукового керівника, документи про експертизу (рецензії на кваліфікаційну роботу), аркуш із результатами перевірки на антиплагіат, підписаний Вашим науковим керівником.

КРОК 4

Підготовка до виступу та презентації результатів виконання кваліфікаційної магістерської роботи у формі навчально-професійного проєкту під час публічного захисту.

ВАЖЛИВО!



Для захисту готуєте доповідь (тривалість – **5-7 хв.**) та презентацію у PowerPoint з використанням корпоративного шаблону (зразок корпоративного шаблону презентації завантажити [тут](#)). Доцільно обирати шаблон презентації для стандартного екрану розміром 4х3).

ОБОВ'ЯЗКОВО! Якщо є наочні результати дослідження, їх варто продемонструвати під час захисту роботи Атестаційній комісії.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Під час привселюдного захисту члени Атестаційної комісії та інші присутні мають право задавати запитання на уточнення або прояснення положень доповіді та кваліфікаційної магістерської роботи загалом. Будьте до них готові та **ЗАУВАЖТЕ**, що прикінцева оцінка кваліфікаційної магістерської роботи залежить не лише від змісту, переконливої доповіді, а й від впевненої відповіді на поставлені запитання та від коментарів дискусійних положень.

ВАЖЛИВО!



У своїй доповіді та відповідях на запитання варто продемонструвати:

- логічність та аргументованість у викладі матеріалу;
- навички узагальнення та формулювання висновків;
- відстоювання власної авторської позиції;
- обґрунтованість інноваційних підходів до вирішення завдань дослідження у межах навчально-професійного проєкту.

ПАМ'ЯТАЙТЕ про правила публічного виступу (чіткість, лаконічність, граматична правильність висловлювань).

КРОК 5

Публічний захист кваліфікаційної магістерської роботи у формі навчально-професійного проєкту.

ВАЖЛИВО!



До захисту перед Атестаційною комісією **НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ** кваліфікаційна магістерська робота, якщо вона:

- не відповідає вимогам, означеним у цьому методичному алгоритмі;
- виконана на тему, яка своєчасно чи взагалі не була затверджена кафедрою психології особистості та соціальних практик;
- виконана не самостійно, про що свідчить результат перевірки на антиплагіат;
- не пройшла перевірки на дотримання академічної доброчесності;
- містить зміст, який не розкриває затвердженої теми;
- недбало оформлена: містить орфографічні, синтаксичні помилки;
- не має відгуку наукового керівника;
- не має внутрішньої або/і зовнішньої рецензії;
- не подана у термін, встановлений рішенням кафедри психології особистості та соціальних практик.

ВАЖЛИВО!

Ретельно обміркуйте, який матимете під час захисту зовнішній вигляд: одяг, зачіска мають бути охайними. Краще дотримуватись офіційних ділових стандартів у одязі, поєднуючи чорно-білу кольорову гаму. **УНИКАЙТЕ** джинсів, светрів і загальної недбалості у зовнішньому вигляді.

За результатами публічного захисту кваліфікаційної магістерської роботи на засіданні Атестаційна комісія більшістю голосів приймає рішення щодо оцінки захисту і кваліфікаційної магістерської роботи в цілому. Результати захисту оцінюються з використанням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС). За результатами захисту кваліфікаційної магістерської роботи Атестаційна комісія вирішує питання про присвоєння випускнику відповідної кваліфікації і про видачу диплому державного зразка.

ВАЖЛИВО!**Критерії оцінювання магістерської кваліфікаційної роботи**

Критерії оцінювання	Оцінка рівня виконання магістерської кваліфікаційної роботи у формі навчально-професійного проекту		
	Відмінно (А)	Добре (В, С)	Задовільно (Д, Е)
Технічне оформлення роботи	Оформлення відповідає вимогам	Оформлення відповідає вимогам, однак є окремі помилки	Оформлення частково відповідає вимогам
Бібліографічний опис джерел	Бібліографічний опис джерел та ілюстрацій укладено згідно з чинним державним стандартом 2015 р.	Бібліографічний опис джерел та ілюстрацій укладено згідно з державним стандартом з окремими помилками	Недотримання основних вимог до бібліографічного опису джерел
Повнота обсягу виконання завдань дослідження	Завдання виконані у повному обсязі, без помилок	Завдання виконані у повному обсязі, але упущені окремі деталі	Завдання виконані не в повному обсязі, мають місце помилки
Чіткість та послідовність розкриття структурних компонентів роботи	Обґрунтованість позицій, отримані результати подаються у логічній послідовності	Логіка викладу присутня, однак не вистачає окремих ілюстрацій отриманих узагальнень, або ж їх обґрунтування	Відсутня чітка логіка викладу матеріалу, аргументація поверхнева

Творчий рівень роботи	Проект є творчим і самостійним дослідженням, наявний свій авторський шлях вирішення завдань	Робота носить дослідний, творчий характер, однак певні авторські позиції не до кінця обґрунтовані	Відсутнє оригінальне бачення вирішення проблеми, студент діє по заданій схемі
Обґрунтованість висновків і громадський ефект запровадження проекту	Висновки логічні, аргументовані, повні, вказують на виявлені закономірності. Результати роботи мають яскраво виражений суспільний ефект	Зроблено обґрунтовані висновки, але інновації носять локальний поліпшувальний характер	Висновки носять декларативний характер, суспільний ефект проекту незначний
Якість кінцевого продукту	Висока якість експертизи	Допущені окремі помилки при здійсненні експертизи	Експертна робота проведена формально
Успішність презентації роботи	Під час захисту студент показує високу компетентність, вільне володіння матеріалом, логічно будує виступ та успішно відповідає на запитання членів Атестаційної комісії	Під час захисту студент показує достатній рівень знань, добре оперує матеріалом, використовує наочні посібники, без особливого утруднення відповідає на поставлені запитання, однак допускає незначні помилки	Під час захисту студент проявляє невпевненість, не дає повної аргументованої відповіді на поставлені запитання

2. ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

2.1. Технічні вимоги

Кваліфікаційна магістерська робота у формі навчально-професійного проєкту виконується українською мовою і оформляється комп'ютерним набором (1 стандартна сторінка містить 1800 знаків із пробілами, 28-30 рядків на сторінці, 60-62 знаки у рядку), з роздруком на одному боці паперу формату А4, із використанням шрифту Times New Roman текстового редактора Word розміром 14, міжрядковий інтервал – 1,5.

Текст друкують, дотримуючись розмірів полів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм.

Обсяг роботи складає близько **50-60** сторінок друкованого тексту.

Оформлення роботи починається з титульної сторінки (шаблон на с. 25). На наступній сторінці подається план (зміст) роботи (шаблон на с. 26).

Нумерація. Першою сторінкою є титульний аркуш, який не підлягає загальній нумерації сторінок. На титульному аркуші номер не ставлять, на наступних – номер ставлять у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

2.2. Шаблон титульного аркуша

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ, СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА
СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра психології особистості та соціальних практик

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
Навчально-професійний проєкт
на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності С4 Психологія
освітньої програми 2.С4.00.02 Екстремальна та кризова психологія*
освітньою програмою 2.С4.00.03 Сімейна психологія*

**ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ КРИЗИ БАТЬКІВСТВА
В СИТУАЦІЇ ПЕРЕДЧАСНОГО НАРОДЖЕННЯ ДИТИНИ**

Виконав (ла): студент (ка) групи _____
денної (заочної) форми навчання

Іваненко Юлія Олексіївна

Науковий керівник:

Петренко О.О., доцент кафедри
психології особистості та соціальних практик,
кандидат психологічних наук, доцент

Київ – 202__ (поточний рік захисту магістерської роботи)

* обрати освітньо-професійну програму, на якій Ви навчаєтесь

2.3. Шаблон змісту кваліфікаційної магістерської роботи

СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ СІМЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	3
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ СІМЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	8
1.1. Феномен соціальної адаптації особистості у науковому дискурсі.....	8
1.2. Психологічний зміст індивідуальних і колективних стратегій адаптації.....	14
1.3. Специфіка соціальної адаптації сімей військовослужбовців у воєнний період.....	20
Висновки до першого розділу.....	25
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ЧЛЕНІВ СІМЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ.....	26
2.1. Організація та методи дослідження адаптації сімей військовослужбовців.....	26
2.2. Аналіз адаптаційних ресурсів членів сімей військовослужбовців.....	31
Висновки до другого розділу.....	40
РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ЧЛЕНІВ СІМЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	41
3.1. Основні психологічні виклики для сімей військовослужбовців у воєнний період.....	41
3.2. Практика психологічної підтримки соціальної адаптації сімей військовослужбовців у воєнний період.....	50
Висновки до третього розділу.....	58
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62
ДОДАТКИ.....	65

2.4. Шаблон анотації

ВАЖЛИВО!



Анотація до кваліфікаційної магістерської роботи подається **українською й англійською мовами. УНИКАЙТЕ** автоматичного некоректного перегляду українськомовної анотації на англійську, користуйтеся послугами кваліфікованого перекладача.

АНОТАЦІЯ

Психологічна підтримка жінок в ситуації мимовільного переривання вагітності

Актуальність дослідження. Наразі все більшого значення набувають соціально-психологічні фактори впливу на особистість, той діапазон соціальних контактів і ролей, який вона підтримує. Важливу роль у житті жінки відіграє включення у роль матері, яке починається з підтвердження факту вагітності. За рахунок фізичної єдності матері та дитини під час її виношування у жінки поступово формується психологічна готовність до реалізації батьківської функції, а роль матері інтегрується у її Я-концепцію. Перебіг процесу виношування дитини впливає на психоемоційний стан жінки та її комунікацію. Водночас, потужним викликом психологічному добробуту майбутньої матері є ситуація мимовільного переривання вагітності. Близько 20% всіх вагітностей на ранніх термінах перериваються викиднями. Це травматичний досвід, про який часто замовчують і стигматизують у суспільстві. Більшість жінок, дізнавшись про свою вагітність, хочуть виносити та народити здорову дитину. Відтак, якщо відбувається мимовільне переривання вагітності, воно провокує потужні кризові переживання жінки, яка знаходиться в епіцентрі цих життєвих випробувань.

Дослідженням питання психічних реакцій жінок на складності виношування дитини займалися такі науковці, як О.Г. Антонова, Н. Берnard, І.В. Ващенко, А.П. Гольдштейн, С.С. Занюк, К.С. Максименко, М.В. Папуча та інші. Напрацювання цих вчених підтверджують вплив ситуації мимовільного переривання вагітності як предиктора потужного кризового стану для жінки. Загалом ця ситуація є перевіркою її життестійкості. Разом з тим, ймовірність дестабілізації психічного стану жінки є дуже високою. Відповідно, їй необхідна психологічна допомога, яка позитивно вплине на відновлення резильєнтності, особистісного добробуту та гармонійних взаємин

з оточенням. Таким чином, потреба забезпечення ресурсного стану жінки в ситуації мимовільного переривання вагітності зумовлює важливість та актуальність обраної тематики.

Метою роботи є дослідження особливостей переживання жінками ситуації мимовільного переривання вагітності та розроблення й апробація програми їхньої психологічної підтримки.

Відповідно до мети визначено такі **завдання**:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми когнітивних, емоційних і поведінкових реакцій жінки внаслідок мимовільного переривання вагітності.
2. Емпірично дослідити чинники та прояви переживання жінками ситуації мимовільного переривання вагітності.
3. Розробити й апробувати програму психологічної підтримки жінок з кризовими переживаннями ситуації мимовільного переривання вагітності.

Шляхи реалізації мети та завдань дослідження: теоретичні методи (аналіз, систематизація, узагальнення змісту наукових джерел з проблематики дослідження); емпіричні методи (спостереження, опитування, тестування, контент-аналіз); кількісний та якісний аналіз отриманих даних; розроблення й апробація програми психологічної підтримки.

Ключові слова: материнство, мимовільна втрата вагітності, викидень, криза втрати дитини, психологічна допомога.

2.5. Шаблон рецензії

ВАЖЛИВО!

Зовнішня та внутрішня рецензія на магістерську кваліфікаційну роботу готуються у довільній формі, означений шаблон має орієнтовний характер.

Обсяг рецензії – 1-2 сторінки.

Підпис зовнішньої рецензії завіряється печаткою закладу/установи за місцем роботи рецензента.

Рецензія

на магістерську кваліфікаційну роботу (навчально-професійний проєкт)
студента (ки) ____ групи

Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Іваненко Юлії Олексіївни

«.....тема роботи.....»,

представлену на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю С4 Психологія

освітньою програмою 2.С4.00.02 Екстремальна та кризова психологія*

освітньою програмою 2.С4.00.03 Сімейна психологія*

Доцільність роботи та її відповідність актуальним запитам сучасності.

Якість розробки магістерської кваліфікаційної роботи, рівень самостійності та творчості досліджень і розробок, позитивні сторони, досягнення.

Практична цінність результатів дослідження.

Недоліки роботи (змістовні, оформлення, коректність викладу тощо).

Загальні висновки та оцінка.

Рецензент: (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові) (вчений ступінь, вчене звання (за наявності), посада, місце роботи)

М.П.

«_____» _____ 20____ р.

* обрати освітньо-професійну програму, на якій навчається здобувач

2.6. Шаблон відгуку наукового керівника

ВІДГУК

Наукового керівника на магістерську кваліфікаційну роботу
студента (ки) _____ групи

Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Іваненко Юлії Олексіївни

«..... тема роботи.....»,

представлену на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю С4 Психологія

освітньою програмою 2.С4.00.02 Екстремальна та кризова психологія*

освітньою програмою 2.С4.00.03 Сімейна психологія*

Відповідність теми магістерської кваліфікаційної роботи актуальним
запитам сучасності.

Відповідність змісту роботи обраній темі.

Рівень повноти розробки завдань роботи.

Рівень професійної підготовки здобувача, його здатність до самостійної
роботи.

Логічність, послідовність, аргументованість викладу матеріалу, вміння
робити висновки.

Характеристику здобувача під час роботи над магістерською
кваліфікаційною роботою (дисциплінованість, творчість, наполегливість,
підготовленість, своєчасність виконання завдання тощо).

Важливість запропонованих здобувачем результатів проєкту для його
практичного впровадження.

Відповідність дослідження вимогам, що ставляться до такого типу робіт.

Науковий керівник: підпис (прізвище та ініціали), (науковий ступінь, вчене
звання)

« ____ » _____ 202_ р.

* обрати освітньо-професійну програму, на якій навчається здобувач

2.7. Шаблони наукових мовних кліше

Мовні кліше для формулювання актуальності теми дослідження	• Проблема /назване явище заслуговує на особливу увагу серед науковців... • Проблема є актуальною на сучасному етапі розвитку психологічної науки... • Проблема належить до найактуальніших... • Проблема давно є на часі... • Проблема є актуальною... • Проблема є дискусійною... • Проблема є не досить розробленою... • Проблема є мало розробленою / недослідженою... • Проблема є цілком на часі... • Проблема заслуговує на особливу увагу... • Проблема не була об'єктом спеціального вивчення... • Проблема перебуває у центрі уваги... • Проблема посідає важливе місце... • Проблема фрагментарно висвітлювалася в.. • Проблема цілком є не вирішеною... • Уважного ставлення дослідників та практиків психологічної спільноти останнім часом вимагає питання...
Мовні кліше для опису історії та сучасного стану дослідження проблеми	• Прийнято вважати, що... • Загальновідомо, що... • На думку (кого?)... • Згідно з поглядами (кого?)... • Як вважають (вважає)... • Наявні погляди щодо цього питання можна класифікувати так... • Дослідженням цієї проблеми у різні часи / періоди займалися... • Цих поглядів дотримуються (дотримується)... • Початок тенденції саме такого вивчення поклав... • Проблема потрапляла у фокус вивчення таких дослідників, як ... • Нову концепцію (ідею, теорію) розробили...
Мовні кліше для формулювання мети	• Метою є встановити (встановлення)... • Метою є визначити (визначення)...

	• Мета полягає у порівнянні... • У роботі вивчаються / виявляються / з'ясовуються... • Мета дослідження – проаналізувати / описати / схарактеризувати / виявити / порівняти / узагальнити / систематизувати... • Метою дослідження є ...
Мовні кліше для переходу до завдань	• Поставлена / сформульована мета вимагає / передбачає розв'язання цілої низки конкретних завдань, а саме: ... • Відповідно до мети визначено такі завдання: ... • Для реалізації мети поставлено такі завдання... • Мета зумовила конкретні завдання, а саме: ...
Мовні кліше для формулювання завдань	• Проаналізувати (методику, закономірності, тенденції, проблеми, роль, можливості, реалії та перспективи)... • виявити закономірності... • дослідити особливості... • встановити (закономірності, тенденції, принципи, системні ознаки, параметри)... • класифікувати... • описати (особливості, проблеми, параметри, ознаки, структуру, співвіднесеність, зв'язок, аспекти, засади, тенденції)... • обґрунтувати (теорію, тезу, погляди науковців на..., концепцію, перспективи, систему, шляхи розв'язання проблеми)... • узагальнити (досвід, висновки, результати попередніх досліджень, результати експерименту, експериментальні дані, статистичні дані, матеріали дослідження)... • розглянути (проблеми, особливості, параметри, ознаки, структуру, зв'язок, сутність, основні принципи, засади, характер, аспекти, механізми)... • з'ясувати (причини, сутність, особливості, умови, характер, природу й структуру,

	<i>місце й роль, основні принципи, параметри, закономірності, походження)...</i> • <i>порівняти (позиції, результати, погляди, параметри, різні підходи, наукові концепції, якості, ознаки, функції, дефініції)...</i> • <i>охарактеризувати (сутність, сучасний стан, значення, механізм, основні напрямки, особливості, передумови, якості, причини, принципи)...</i> • <i>простежити (процес, логіку, факти, причини, можливості, умови)...</i> • <i>запропонувати (нові підходи, шляхи розв'язання проблеми, класифікацію, рекомендації, нові методики дослідження)...</i> • <i>сформулювати (закони, принципи, завдання, правила, висновки, рекомендації щодо, позицію щодо)...</i> • <i>навести (загальну характеристику, вагомий статистичний матеріал, відомості, характеристики, класифікації, типології)</i>
Перехід до основного викладу матеріалу	• <i>Є підстави вважати...</i> • <i>Перевіримо запропоноване припущення...</i> • <i>Однією з найважливіших особливостей досліджуваного об'єкта є...</i> • <i>Зібраний і проаналізований фактичний матеріал дозволяє проілюструвати певні спостереження...</i> • <i>Матеріали проведеної аналітичної роботи дають змогу згрупувати /узагальнити / уточнити /конкретизувати / класифікувати /провести нову таксономію...</i> • <i>Вдалося зафіксувати /з'ясувати /простежити певні закономірності...</i>
Логічні переходи від одного аспекту до іншого	• <i>Як було сказано (показано, зауважено, зазначено, встановлено, виявлено, з'ясовано)...</i> • <i>Як свідчать дані (результати)...</i> • <i>Як вже згадувалося раніше /наголошувалося вище/ раніше...</i> • <i>Вище йшлося про...</i>

	• <i>Згідно з цим...</i> • <i>Відповідно до цього...</i> • <i>У зв'язку з цим...</i> • <i>У зв'язку з наведеним вище...</i> • <i>Далі з'ясуємо...</i> • <i>У такий же спосіб знаходить свій вияв...</i>
Доповнення або уточнення інформації	• <i>також...</i> • <i>при чому...</i> • <i>при тому...</i> • <i>разом з тим...</i> • <i>крім того...</i> • <i>більше того...</i> • <i>до речі...</i> • <i>між іншим...</i> • <i>головним чином...</i> • <i>особливо...</i> • <i>точніше...</i> • <i>маємо на увазі...</i> • <i>по суті...</i> • <i>втім...</i> • <i>(у)все-таки...</i> • <i>тим більше, що...</i> • <i>зокрема...</i> • <i>тобто...</i> • <i>а саме...</i>
Порівняння або протиставлення	• <i>однак...</i> • <i>проте...</i> • <i>але...</i> • <i>так само...</i> • <i>так само, як і...</i> • <i>не лише..., але й...</i> • <i>порівняно з...</i> • <i>на противагу (чому?)...</i> • <i>навпаки...</i> • <i>аналогічно (до чого?)...</i> • <i>таким же чином...</i> • <i>з одного боку..., з іншого боку...</i> • <i>водночас...</i> • <i>разом із тим...</i> • <i>тим більше, що...</i>

2.7. Шаблон оформлення літератури (за чинними бібліографічними вимогами 2015 року)

Книга

1. Каліщук С. М. *Ресурсна матриця психолога-консультанта у подіях війни* : монографія. Київ : МайстерКниг, 2022. 112 с.
2. *Психологічна резильєнтність особистості в умовах війни: колективна монографія* / авт. кол. : Ю. Ю. Чистовська [та ін.]; за заг. ред. Ю. Ю. Чистовської, О. В. Куліш Черкаси: ЧНУ імені Б. Хмельницького, 2024. 168 с.
3. Столярчук О. А. *Життєві кризи особистості : психологічний путівник* : навч. посіб. Кременчук : НОВАБУК, 2023. 126 с.

Стаття у періодичному науковому виданні (збірнику наукових праць чи журналі)

4. Каліщук С. М. Суб'єктивно-феноменологічна діагностика & психотехнічний протокол вивільнення ресурсів особистості. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія : Психологія*. 2022. Вип. 33 (72). №4. С. 23–30.
5. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Савченко Ю. Ю., Антипін Є. Б. Особистісна криза як предиктор посттравматичного стресового розладу студентської молоді. *Перспективи та інновації науки. Серія Педагогіка. Психологія. Медицина*. 2024. №11(45). С. 1605–1616.

Тези у збірнику конференцій

6. Старков Д. Ю., Доронін А. В., Третьяк Ю. А. Модель психологічної реабілітації посттравматичних розладів з опорою на менталізацію. *Психологічний супровід до, під час та після війни: дослідження та ділення досвідом*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 14 жовтня 2022 р.). Львів : ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2022. С. 10-12.
7. Власенко І. А. Психологічна допомога дружинам військовослужбовців в умовах воєнного часу. *Соціально-психологічна підтримка особистості в умовах суспільних трансформацій*: збірник тез наукових доповідей Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (Київ, 8 жовтня 2024 р.). Київ : Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, 2024. С. 22–23.

Дисертація

8. Шинкарьова Л. В. Особистісний адаптаційний потенціал дружин учасників бойових дій : дис... д-ра філософії за спец. 053 Психологія. Київ, 2025. 266 с.

Автореферат дисертації

9. Шахов В. В. Соціально-психологічні чинники становлення професійної самосвідомості майбутніх практичних психологів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія». Київ, 2024. 22 с.

Електронний ресурс

10. Зливков В. Л. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях [Електронний ресурс] / В. Л. Зливков, С. О. Лукомська, О. В. Федан. Київ : Педагогічна думка, 2016. 219 с. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/77241343.pdf> (дата звернення 27.06.2025).

Іноземні джерела

11. Branch, S., Ramsay, S., & Barker, M. (2008). The bullied boss: A conceptual exploration of upwards bullying. In A. Glendon, B. M. Thompson & B. Myers (Eds.), *Advances in organisational psychology* (pp. 93–112). Retrieved from <http://www.informit.com.au/humanities.html> (eng).
12. Rogers C. R. (2011). *On Becoming a Person : A Therapist's View of Psychotherapy*. Boston : Houghton Mifflin. 533 p. (eng)
13. Stoliarchuk, O., Liang, K., Khrypko, S., Ishchuk, O., Serhieinkova, O., Kalishchuk, S., & Divchuk, T. (2023). Bridging Education and Sustainable Development: Assessing Future Psychologists' Perspectives. *European Journal of Sustainable Development*, 12(3). P. 307–320 (eng).

3. КАЛЕНДАРНА ХРОНОЛОГІЯ НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Для успішного напрацювання на кожному етапі підготовки кваліфікаційної магістерської роботи у формі навчально-професійного проєкту рекомендовано дотримуватись календарного графіку підготовки роботи. Графік також розміщений на сайті кафедри психології особистості та соціальних практик. Він оновлюється щорічно, проте завжди можна перевірити себе та врегулювати власне планування роботи [тут](#).

ВАЖЛИВО!



ОБОВ'ЯЗКОВО варто врахувати, що моніторинг стану виконання магістерського дослідження та його презентація здобувачами на засіданні кафедри відбувається два рази на рік: у квітні та жовтні.

У таблиці нижче подано основні етапи та ключові роз'яснення щодо підготовки роботи.

ГРАФІК

підготовки кваліфікаційних магістерських робіт

ОП 2.С4.00.02 Екстремальна та кризова психологія

ОП 2.С4.00.03 Сімейна психологія

ЕТАП	ТЕРМІН ВИКОНАННЯ
Вибір теми та узгодження її з науковим керівником На цьому етапі важливо не лише обрати напрямок магістерського дослідження, а зрозуміти, як впродовж наступних кроків контактувати з цільовою групою дослідження. Наприклад, чи буде можливість провести повноцінне психологічне дослідження, чи буде можливість провести апробацію власних практичних напрацювань і т. ін.	жовтень
Затвердження тематики кваліфікаційних магістерських робіт на засіданні кафедри Бути готовими, що на засіданні кафедри можуть внести корективи до формулювання теми, а відтак самостійно слідкувати за результатами і моніторити сторінку кафедри на сайті факультету	жовтень-листопад

Затвердження тематики робіт на Вченій раді Факультету Це важливий елемент реалізації магістерського проєкту, оскільки документально підтверджує вибір теми та офіційно закріплює тандем «магістр-науковий керівник»	листопад
Участь магістрів у конференції «Перші кроки в науку» Перші кроки у науку – традиційний захід на Факультеті психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, який проходить щороку у другій половині листопада. Його основна мета представити результати магістерських проєктів студентів 2-го курсу магістратури. Студентам 1-го курсу рекомендовано відвідувати цей захід задля унаочнення, розуміння та осмислення особливостей підготовки роботи, орієнтування у специфіці презентацій напрацювань. Звісно, не останню роль відіграє науково-практична атмосфера, яка панує на даному заході. Після конференції доцільно розпочинати активну роботу над власним магістерським проєктом. Важливо, щоб була розпочата робота над текстом вступу (обґрунтування актуальності, розлогий план, прогнозований продукт).	листопад
Підготовка обґрунтування магістерського дослідження З моменту затвердження теми доцільно здійснювати підготовчу роботи для створення письмового обґрунтування магістерського проєкту. Детальніше про особливості та формат підготовки обґрунтування можна ознайомитися на стор. 10 цих рекомендацій. Важливо пам'ятати, що успішність цього етапу значною мірою буде залежати від кількох моментів: активної взаємодії із науковим керівником, дотриманні термінів підготовки обґрунтування та власної наполегливості.	грудень

Звітування магістрантами щодо напрацювань теоретичного розділу дослідження На цьому етапі здобувач надає науковому керівнику викладений теоретичний розділ магістерської роботи разом із вступною частиною відповідно до її змісту. Після перегляду науковим керівником напрацювань відповідно до його настанов здобувач вносить необхідні зміни, виправлення та доопрацювання	лютий
Презентація магістрантами напрацювань теоретичного розділу та плану емпіричного дослідження Свої напрацювання магістранти демонструють під час засідання випускової кафедри. Такі презентації є важливим елементом підготовки роботи, оскільки спрямовані на те, щоб потренуватися із виступами та зрозуміти, що варто у теоретичній частині підсилити, яких помилок в майбутньому краще уникати. Окрема увага також зосереджена на емпіричному дослідженні. Важливо, щоб під час презентації теоретичного аналізу магістранти не оминули і майбутню емпіричну роботу із цільовою групою. Тож варто також підготувати розлогий план такої роботи та продемонструвати під час обговорення.	квітень
Обговорення емпіричного етапу дослідження На цьому етапі здобувач має представити науковому керівнику описаний діагностичний інструментарій, характеристику цільової групи, проаналізовані результати констатувального дослідження, окреслити	червень

прикладний результат (продукт) магістерського проєкту.	
Попередній захист кваліфікаційних магістерських робіт на кафедрі Цей етап варто розглядати як підготовку до остаточного захисту кваліфікаційної магістерської роботи, який відбувається перед комісією з числа науково-педагогічних керівників випускової кафедри, представників роботодавців, адміністрації факультету. Мета попереднього захисту – отримати попередню оцінку роботи, виявити недоліки й отримати рекомендації для покращення перед остаточним захистом. На стор. 16 цих методичних рекомендацій є посилання на шаблон презентації до попереднього захисту.	ЖОВТЕНЬ
Опрацювання рекомендацій, апробації, практичні експертизи Ця важлива частина завершення магістерського дослідження пов'язана із підготовкою документації. І тут в нагоді будуть шаблони документів, які представлені в цих методичних рекомендаціях. Особливу увагу варто звернути на: оформлення тексту роботи, її перевірка на граматичні/стилістичні помилки; ретельне оформлення списку джерел відповідно до чинних бібліографічних вимог 2015 року (див. шаблон у цих методичних рекомендаціях).	ЖОВТЕНЬ
Презентація кваліфікаційних магістерських робіт у формі навчально-професійного проєкту на конференції «Перші кроки в науку» Для виступу із результатами магістерського проєкту на конференції можна скористатися презентацією, яка була підготовлена до попереднього захисту. При потребі	ЛИСТОПАД

відкоригувати її разом із науковим керівників.	
Завантаження кваліфікаційних магістерських робіт в академічну антиплагіатну систему Strike Plagiarism для перевірки на плагіат Про процедуру та особливості проходження перевірки на плагіат здобувачам буде додатково повідомлено листом на корпоративну пошту. Зазвичай такий лист надходить на пошту за кілька тижнів до початку процедури перевірки. Необхідно чітко слідувати інструкції, щоб технічно перевірка була успішною. Варто пам'ятати, що перевірка на плагіат не відбувається миттєво, вона може зайняти певний час, тому в жодному разі не потрібно нехтувати термінами щодо перевірки.	листопад
Подача та реєстрація магістерських робіт на випусковій кафедрі На цьому етапі необхідно: роздрукувати кваліфікаційну магістерську роботу, брошурувати її та зшити твердою обкладинкою разом із трьома порожніми файлами, які розмістити наприкінці. У файли необхідно вставити: відгук наукового керівника, дві рецензії на роботу та протокол перевірки на плагіат із підписом наукового керівника. Обов'язково зареєструвати примірник роботи у лаборанта кафедри психології особистості та соціальних практик.	листопад
Захист кваліфікаційних магістерських робіт Цей етап є завершальним. Особливості його проходження подано у цих методичних рекомендаціях.	грудень